

Rebekka's motief

Op 8 augustus heb ik een stukje gestuurd over 'Het bedrog van Izaäk door Rebekka en Jakob'. Ik beloofde daarin later terug te komen over diepere motieven die ten grondslag kunnen liggen aan Rebekka's handelwijze. Hier wil ik deze belofte waarmaken.

Rabbijn Hirsch gaat hier uitgebreid op in. Hij erkent dat Rebekka van het begin af aan geweten moet hebben dat het bedrog uit zou komen, en dat de teleurstelling bij de bedrogenen, Izaäk en Ezau onvermijdelijk is. Hij stelt de vraag wat Rebekka's bedoeling geweest kan zijn om toch dit toneelstuk op te laten voeren door Jakob.

Hij veronderstelt dat Rebekka waarschijnlijk herhaaldelijk Izaäk gezegd moet hebben dat Ezau, gezien zijn karakter, geen geschikte persoon zou zijn om de verantwoording op zich te nemen voor de hele clan van Abraham. Haar pogingen Izaäk hiervan te doordringen hadden echter geen succes. Dit, terwijl Izaäk had kunnen nagaan door de verkeerde keus die Ezau gemaakt had door heidense vrouwen te huwen, dat Rebekka gelijk had.

Door Izaäk te laten beseffen dat hij gemakkelijk te bedriegen is omdat hij helemaal niet doorheeft dat Jakob zich als Ezau vermomt, evenzo kon Ezau hem ook gemakkelijk bedriegen door zich als integer man voor te doen.

Met andere woorden: Het is de maskerade zelf die Izaäk moet overtuigen dat Jakob de goede kandidaat is om hem op te volgen.

Een andere, wat eenvoudige verklaring is de volgende: Jakob had het eerstgeboorterecht bemachtigd, en daar hoorde onafscheidelijk ook de aartsvaderlijke zegen bij.

Het probleem hierbij is wel waarom Rebekka dit niet ronduit tegen Izaäk zegt, met daarbij het argument dat God zelf voor de geboorte van de tweeling de jongste al als de meerdere had aangewezen.

Een wat diepzinniger, misschien erg ver gezochte, verklaring (van mij) is de volgende: Jakob en Ezau waren veertig jaar oud. Hun vader Izaäk kreeg op veertigjarige leeftijd een vrouw. En ook Ezau trouwde op die leeftijd. Maar Jakob maakte geen aanstalten om zijn ouders te verlaten. Nu had Rebekka Izaäk kunnen voorstellen om, net als bij hem gebeurd was, een vrouw te halen uit de familie in Haran. Maar dan was Jakob precies in de voetstappen van zijn vader gegaan, en dat was iets wat Rebekka tot elke prijs wilde voorkomen. Jakob moest zijn eigen weg gaan, en niet onder de bescherming van zijn ouders blijven. Rebekka zag als enige mogelijkheid om dit voor elkaar te krijgen dat Jakob zo gehaat zou worden door zijn broer dat hij voor zijn leven moest vluchten.

Het grootse van Rebekka hierbij is dat zij haar lievelingszoon weg laat gaan, zodat hij zich als volwaardig man kan ontplooien en niet aan zijn moeder blijft hangen, zoals dat bij Izaäk het geval was.

Lukas de Grootte, September 2024